

**NAČRT ZA DRUŽBO BREZ ODPADKOV (»ZERO WASTE«)
V OBČINI GORJE**

POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI IN
ZAVEZA OBČINE NA POTI DO ZERO WASTE

**ZA OBDOBJE
2015–2025**

1. UVOD, RAZLOGI ZA SPREJETJE NAČRTA

Odkar človek obstaja, posebej pa odkar živi v večjih organiziranih skupnostih, odpadki predstavljajo težavo, s katero se je človeštvo skozi različna zgodovinska obdobja različno spopadalo. Skupno vsem je le to, da nihče ni želel imeti odpadkov na svojem pragu, prav tako nihče ni želel razmišljati, kaj se z njimi zgodi po tem, ko zapustijo posamezno gospodinjstvo. Današnja družba se je pričela zbudjati in problem ravnanja z odpadki in ga opazovati z drugega zornega kotapredvsem pa z večjo stopnjo odgovornosti do okolja.

Izkušnje v preteklosti so pokazale, da so bili ukrepi ravnanja z odpadki po načelu "stran od oči in nosov" takrat sprejemljivi, vendar s stališča sodobnega življenja ter njegovih potreb le začasni in zelo obremenjujoči za okolje.

Zaradi vse večjega obremenjevanja okolja z odpadki, onesnaženosti Zemlje kot planeta ter kolektivne zavesti, da imamo zgolj en planet z življenjskimi ter bivalnimi pogoji, so se združili enako misleči in ustvarili različna ekološka gibanja za ohranjanje naravnih virov našega planeta. Eno izmed teh gibanj je tudi Mednarodna Zero Waste zveza (Zero Waste International Alliance (ZWIA)).

"Zero Waste" je izraz, s katerim Mednarodna Zero Waste zveza označuje "etičen, ekonomski, učinkovit in vizionarski cilj, ki vodi družbo v spremembo življenjskega stila in navad ter k posnemanju trajnostnih naravnih ciklov, kjer so vsi odpadni materiali surovina za nekoga drugega. Zero Waste pomeni oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadkov, ohranja ter predela vse materiale in se jih ne sežiga ali odlaga. Implementacija Zero Waste bo preprečila vsakršne izpuste v zemljo, vodo ali zrak, ki bi lahko ogrozili zdravje ekosistemov, ljudi, živali ali planeta." <http://ebm.si/p/zw/o-zero-waste/definicija-zero-waste/> (Pridobljeno 24. 7. 2014)

Količina odpadkov iz leta v leto še vedno narašča. Vedno bolj se zavedamo, da odpadki dejansko so problem. In zakaj jih torej ne bi spremenili v vir? Zakaj nekaj, kar nekemu predstavlja odpadke ne bi bila za drugega surovina iz katere lahko ustvari nekaj uporabnega, lepega, nov izdelek?. Krožno gospodarstvo je koncept, ki je nastal kot odziv na pritisk rastočega gospodarstva in potrošnje na omejene vire in nosilno sposobnost okolja. Prehod v krožno gospodarstvo se zato usmerja v ponovno uporabo, popravila in recikliranje obstoječih materialov in izdelkov. Temelji na uporabi energije iz obnovljivih virov, opušča uporabo nevarnih kemikalij, znižuje porabo surovin ter preko skrbne zasnove izdelkov nastajanje odpadkov znižuje proti ničelni stopnji.

Spreminjanje odpadkov v vir je za krožno gospodarstvo ključnega pomena. In prav to je cilj načrta za družbo brez odpadkov: oblikovanje in upravljanje izdelkov ter procesov na način, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadnih materialov ter ohranja ali predela vse vire brez sežiganja ali odlaganja, kot je razvidno tudi iz hierarhije, ki jo je leta 2013 sprejel odbor ZWIA.

Zero Waste si prizadeva za spremembo kulturnih vzorcev. Evropska strategija trajnostnega razvoja se zavzema da postanemo družba popolnega recikliranja. Trenutno v Evropi uvažamo skoraj 4-krat več materialov, kot jih izvažamo in živimo v prepričanju, da ima naš planet neomejeno količino virov. Zero Waste družba bomo postali, ko bomo uspeli znižati porabo materialov in energije ter spremenili gospodarstvo iz sedanjega linearnega v krožnega.

Vključevanje skupnosti z izobraževanjem in sodelovanjem je bistveno za uspeh Zero Waste načrta na kateremkoli nivoju. Prebivalci morajo načrtno in aktivno sodelovati pri snovanju sistemov upravljanja z viri, ki se usmerjajo k zmanjševanju nastajanja odpadkov. Le tako se bodo spremenili vzorci trenutnega potrošniškega vedenja in se bo začelo postopno opuščanje odpadkov.

Proizvodni sistemi in infrastruktura za ravnanje z odpadki v Evropi morata biti zasnovana tako, da odseva naslednji prednostni red ravnanja z odpadki:

1 Preventiva

Okvirna direktiva o odpadkih določa obveznost držav članic, da pripravijo programe preventive na področju odpadkov. Cilji preventive so potrebni zato, da sprožijo ukrepe na nacionalnem nivoju. Za nastajanje zelenih delovnih mest in za oblikovanje takšnih izdelkov, da v sistemu ne bo vedno več odpadkov, je ključnega pomena odgovornost industrije (preko podaljšane odgovornosti proizvajalca):

- preko oblikovanja izdelkov z dolgo življenjsko dobo, ki jih je možno vzdrževati in popraviti
- z zniževanjem uporabljene embalaže in preoblikovanjem tistih izdelkov, ki jih ni možno varno kompostirati, ponovno uporabiti ali reciklirati
- s ponovno uporabo delov in materialov v odpadnih izdelkih po načelu krožnega gospodarstva, kjer vsak 'odpadek' enega procesa postane vhodni material za drugega, ter s tem maksimalno izkoriščanje materialov

2 Ločeno zbiranje

- Za ohranjanje uporabnosti materialov je potrebno ločeno zbiranje vsaj izdelkov za ponovno uporabo, različnih materialov za recikliranje, zavržene hrane in zelenega odreza z vrtov, ter ostanka mešanih odpadkov. Zero Waste skupnosti v Evropi dokazujejo, da z ločenim zbiranjem lahko dosežemo 80 % do 90 % recikliranja. V takšnih skupnostih na leto nastane manj kot 100 kg ostanka mešanih komunalnih odpadkov na prebivalca.
- Zaradi preprečevanja nastajanja odpadkov in zato, da zagotovimo čiste, ločene materiale na izvoru, je potrebno spodbujati zbiranje od vrat do vrat.
- Uvajanje cenovnih spodbud je glavno gonilo sprememb vzorcev obnašanja. Prekomerno nastajanje odpadkov bi moralo biti kaznovano.
- Ločeno zbiranje od vrat do vrat je potrebno nadgraditi z lokalnimi zbirnimi centri, ki gospodinjstvom in podjetjem omogočajo varno oddajanje in ločevanje izdelkov za ponovno uporabo, recikliranje, pa tudi ločeno zbiranje nevarnih odpadkov.

3 Zniževanje količin mešanih ostankov odpadkov

- Del odpadkov, ki jih ne moremo ponovno uporabiti, reciklirati ali kompostirati, moramo znižati na najmanjšo možno mero. Te odpadke moramo ohranjati dobro vidne, saj to spodbuja njihovo nenehno zniževanje. Pri takšnih odpadkih se je potrebno usmeriti na začetek procesa in jih preko preoblikovanja izdelka ali embalaže izločiti iz sistema s pomočjo uveljavljanja podaljšane odgovornosti proizvajalcev.
- Premostitvena rešitev za mešane ostanke odpadkov v času, ko lokalne skupnosti zvišujejo deleže ponovne uporabe, ločenega zbiranja, recikliranja in kompostiranja ter znižujejo količine nastalih odpadkov je, da dovolimo varno odlaganje majhnih in vedno nižjih količin stabiliziranih ostankov odpadkov.
- Da bi hitreje znižali odvisnost od odlagališč, bi morali zmanjšati količino, volumen (in vpliv) ostankov mešanih odpadkov s pomočjo biološke stabilizacije, ter ta postopek dopolniti z dodatnim izločanjem koristnih materialov iz ostanka odpadkov.

Zero Waste ima pomemben vpliv na upravljanje tokov energije v gospodarstvu. Zero Waste v energetskega smislu znižuje emisije, povezane s pridobivanjem surovin in proizvodnjo tako, da večino hranil in virov usmerja nazaj v naravne cikle prsti ali materialov preko ponovne uporabe in recikliranja. Emisije, povezane z uporabo lahko dodatno znižamo z boljšim oblikovanjem izdelkov in ekoinovacijami. Glede pridobivanja energije Zero Waste podpira sisteme, ki delujejo pri bioloških temperaturah in pritisku, kot so anaerobna predelava za pridobivanje bioplina, ki mu sledi kompostiranje pregnitega blata na način, da dosežemo maksimalne možne pozitivne učinke vračanja organskih snovi v prst.

Oblikovanje nizkoogljičnega gospodarstva, ki učinkovito izkorišča naravne vire, je stabilno in socialno-vključujoče ter spoštuje biodiverzitetno eko sistemov, je največji izziv današnje Evrope. Zero Waste strategija je bistven predpogoj takšne pobude, saj med drugim:

- zagotavlja tisoče novih delovnih mest
- omogoča kroženje materialov in surovin
- znižuje odvisnost Evrope od uvoza
- prsti vrača hranilne snovi
- znižuje vplive odstranjevanja odpadkov na okolje
- spodbuja inovacije in inovativno oblikovanje izdelkov
- in nenazadnje vključuje državljane v proces nastajanja boljše Evrope

Leta 2011 so države članice sprejele program *Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri* in konec leta 2013 še Sedmi okoljski akcijski program *Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta*, ki določa vizijo do leta 2050 in prednostne cilje do leta 2020. Unija se zavzema za učinkovito ravnanje z viri kot načinom doseganja večje konkurenčnosti svojega gospodarstva. V odpadkih vidi vire materialov in surovin za gospodarstvo, katerega cilj je trajnostno upravljanje materialov, ki temelji na krožnem gospodarstvu. V začetku julija 2014 je Evropska komisija objavila še paket *Na poti h krožnemu gospodarstvu: program za Evropo brez odpadkov*, v katerem predlaga oblikovanje skupnih in usklajenih okvirov za podporo krožnemu gospodarstvu, katerega del so tudi zelena delovna mesta in zelena mala ter srednja podjetja. Spreminjanje odpadkov v vir je za krožno gospodarstvo ključnega pomena, zato Komisija predlaga višje cilje, pa tudi natančneje določene ključne instrumente nadzora na področju odpadkov. Do leta 2030 predlaga doseči 70 % recikliranja in ponovne uporabe komunalnih odpadkov, do leta 2025 za 30 % zmanjšati nastale količine odpadne hrane in do leta 2020 za 30 % zmanjšati količine odpadkov v morjih. Do leta 2030 bomo povečali recikliranje in ponovno uporabo embalaže na 80 %. Unija bo omejila energetske predelavo odpadkov na materiale, ki jih ni mogoče reciklirati, postopno ukinila odlaganje odpadkov, zagotovila visokokakovostno recikliranje ter spodbujala razvoj trgov sekundarnih surovin. Na podlagi podaljšane odgovornosti proizvajalca so določeni specifični cilji za ponovno uporabo in recikliranje odpadne električne in elektronske opreme, izrabljenih motornih vozil ter ločenega zbiranja baterij in akumulatorjev.

Zakon o varstvu okolja v 148. členu določa obvezne gospodarske javne službe varstva okolja, med katere sodijo zbiranje, predelava in odstranjevanje določenih vrst odpadkov. V 149. členu opredeli obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, med katerimi navaja zbiranje in obdelavo določenih vrst odpadkov ter odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov. V členu 38 določa, da mestna občina sprejme program in operativne programe varstva okolja, lahko pa to stori tudi občina.

Nacionalna zakonodaja povzema evropske direktive in v njih zastavljene cilje, ne predpisuje pa specifičnih ciljev na nobenem od področij ravnanja s komunalnimi odpadki na lokalnem nivoju. Zato je **Zaveza občine na poti do Zero Waste** prostovoljna zaveza, ki jo sprejme občinski svet.

2. PREGLED STANJA/POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI V OBČINI

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča lokalni skupnosti, upoštevanje vseh odpadkov, ki nastajajo na njenem območju in ne le tistih, ki so neposredno v njeni pristojnosti. Občina ima pristojnost nad ravnanjem s komunalnimi odpadki. Nima pa pristojnosti urejanja odpadkov, ki nastajajo v nekaterih delih javnega (npr. bolnišnice) in v zasebnem sektorju. Lahko pa zbere informacije o okvirnih vrstah in količinah odpadkov ter skuša vplivati na način nadaljnega ravnanja z njimi.

Glede na predlog Evropske komisije o spremembah direktiv o odpadkih (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52014PC0397>) imajo komunalni odpadki sestavo navedeno v nadaljevanju.

Komunalni odpadki **vkjučujejo odpadke iz gospodinjstev in odpadke iz trgovine na drobno, malih podjetij, poslovnih zgradb in institucij (kot so šole, bolnišnice, vladne zgradbe)**, ki so po naravi in sestavi podobni odpadkom iz gospodinjstev, pri čemer te odpadke zbirajo občine ali se zbirajo v njihovem imenu.

Sem spadajo tudi:

- kosovni odpadki (npr. bela tehnika, pohištvo, vzmetnice);
- vrtni odpadki, listje, pokošena trava, smeti s cest, vsebina zabojnikov za smeti in odpadki, ki nastanejo pri čiščenju trgovin;
- odpadki iz nekaterih komunalnih storitev, kot so odpadki, ki nastanejo pri vzdrževanju parkov in vrtov, odpadki, ki nastanejo pri čiščenju cest.

Poleg tega komunalni odpadki vključujejo odpadke iz istih virov, ki so jim podobni po sestavi in naravi ter:

- se ne zbirajo v imenu občin, temveč neposredno v okviru shem razširjene odgovornosti proizvajalca ali zasebnih neprofitnih institucij za ponovno uporabo in recikliranje, zlasti z ločenim zbiranjem;
- izvirajo s podeželja, kjer ni na voljo reden odvoz odpadkov.

Sem **ne spadajo**:

- odpadki iz kanalizacijskih omrežij in čiščenja odplak, vključno z blatom iz čistilnih naprav;
- gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju objektov.

2.1 Sistem ločenega zbiranja odpadkov na izvoru v občini Gorje

Odpadki, ki se zbirajo od vrat do vrat

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost odvoza</i>
mešani komunalni odpadki	1x na 14 dni, po razporedu
organski kuhinjski odpadki	1x na teden, tisti ki se za to opredelijo
mešana embalaža	1x na 14 dni, po razporedu
papirna in kartonska embalaža	1x na mesec, po razporedu
kosovni odpadki	6 terminov letno od vrat do vrat po predhodnem naročilu preko kupona, pri čemer je 2 x 2m ³ brezplačen odvoz
zeleni vrtni odpad	9 terminov letno od vrat do vrat po predhodnem naročilu preko kupona, pri čemer je 3 x 1m ³ brezplačen odvoz
pranje zabojnikov	Zabojniki za odvoz biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov: tedensko, ob vsakem praznjenju od marca do novembra Ostali zabojniki: najmanj 2x letno

Odpadki, ki se zbirajo na ekoloških otokih

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost odvoza</i>
mešana embalaža	Najmanj 1x na teden
papirna in kartonska embalaža	Najmanj 1x na teden
steklena embalaža	Najmanj 1x na teden
organski kuhinjski odpadki	Najmanj 1x na teden
zeleni vrtni odpad	Najmanj 1x na teden
oblačila	Najmanj 1x na teden

Odpadki, ki se zbirajo v posebnih akcijah (nevarni odpadki, kosovni odpadki)

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost zbiranja</i>
nevarni odpadki iz gospodinjstva	1x letno s premično zbiralnico, vse leto v zbirnem centru

Odpadki, ki se zbirajo v zbirnih centrih

Občani občine Gorje uporabljajo 1 zbirni center: ZC Bled, na Rečiški cesti 2 na Bledu

<i>Vrsta odpadka</i>
Mešani komunalni odpadki
Mešana embalaža
Plastična embalaža in stiropor
Kovinska embalaža
Steklena embalaža
Papirna in kartonska embalaža
Trda plastika (igračje) in trda plastična embalaža (gajbice za sadje in zelenjavo, ovitki DVD-jev...)
Ravno steklo
Kosovni odpadki
Zeleni vrtni odpad
Organski kuhinjski odpadki
Tekstil (oblačila in obutev)
Elektronska oprema (VGA, MGA, HZA, TV, ...)
Avtomobilske gume
Salonitne plošče (azbestni odpadki)
Gradbeni material/odpadki
Les, pohištvo
Kovine in barvne kovine
Nevarni odpadki iz gospodinjstva

2.2 Predelava ločeno zbranih odpadkov

Do 30. 9. 2014 je mešane komunalne odpadke za občino Gorje prevzemalo podjetje Saubermacher d.o.o. in jih pred odlaganjem obdelalo tako, da je (po pogodbi) izločilo še 40% odpadkov. Od 1. 10. 2014 jih za občino Gorje prevzema podjetje JEKO-IN d.o.o. in jih pred odlaganjem obdelala tako, da (po pogodbi) izloči še 20—30% odpadkov. Občina ne more pridobiti podatka o tem, ali se dodatno izločeni odpadki oddajo v energetske ali v snovno predelavo.

Mešano embalažo (plastična embalaža, stiropor, kovinska embalaža), papirno in kartonsko embalažo, stekleno embalažo se predaja shemam: Slopak, Interseroh, Gorenje surovina, Embakom, Recikel, Unirec.

Podjetje Interseroh vse vrste embalaže razdeli naprej v naslednje vrste obdelav:

- 26 % v snovno obdelavo v Sloveniji
- 46 % v snovno obdelavo v tujini
- 21 % v energetske obdelavo v Sloveniji
- 7 % v energetske obdelavo, ponovno obdelavo in sežig v tujini

Podjetje Unirec razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- papirna in kartonska embalaža: 60 % snovne obdelave in 40 % energetske obdelave
- mešana embalaža: 22,5 % snovne obdelave in 77,5 % energetske obdelave
- steklena embalaža: 60 % snovne obdelave in 40 % energetske obdelave

Za vse ostale sheme občina ne more pridobiti podatka o tem, koliko predanih odpadkov se odda v snovno in koliko v energetske predelavo.

Ostale ločeno zbrane frakcije prevzemajo naslednji prevzemniki:

- Ravno steklo: Dinos, družba za pripravo sekundarnih surovin, d.d.
- Zeleni: Humko d.o.o. Bled
- BIO: Koto d.o.o.
- Tekstil: Humana, Hafner Bogdan s.p.
- EEO: shema Zeoss, ravnanje z električno in elektronsko opremo, d.o.o.
- Gume: shema Slopak d.o.o.
- Salonitne plošče: Komunala Tržič d.o.o.
- Gradbeni odpadki: Eco sm, d.o.o.
- Les: Biomasa Ovsenik d.o.o. Kranj
- Kovine: Dinos, družba za pripravo sekundarnih surovin, d.d.
- Nevarni odpadki iz gospodinjstev: Ekol, zbiranje in predelava sekundarnih surovin, d.o.o.

2.3 Količine odpadkov

Zahtevani podatki:

- Količina nastalih komunalnih odpadkov(a) skupaj in na prebivalca letno (a1)
- Količina mešanih odpadkov skupaj (b) in na prebivalca letno (b1)
- Delež ločeno zbranih frakcij (skupaj) (c)

leto	(a) skupaj zbrani KO (kg)	(b) MKO zbrani (kg)	MKO odloženi na deponijo (z obdelavo*) (kg)	(a1) skupaj zbrani KO/prebivalca (kg)	MKO odloženi na deponijo (z obdelavo*)/prebivalca (kg)	(b1) MKO zbrani/prebivalca (kg)	Delež MKO odloženi/skupaj zbrani KO (%)	Delež MKO zbrani/skupaj zbrani KO (%)	Delež VSI LOČENO ZBRANI/skupaj zbrani KO (z obdelavo MKO) (%)	(c) Delež VSI LOČENO ZBRANI/skupaj zbrani KO brez obdelave MKO (%)	Prebivalci SKUPAJ
2009	1.172.946	741.562	741.562	406	257	257	63	63	37	37	2.891
2010	1.188.583	761.696	761.696	407	261	261	64	64	36	36	2.923
2011	815.025	412.470	412.470	280	142	142	51	51	49	49	2.911
2012	686.892	309.941	276.446	239	96	108	40	45	60	55	2.869
2013	642.027	263.385	166.602	224	58	92	26	41	74	59	2.866
2014	639.857	229.790	148.095	223	52	80	23	36	77	64	2.866

KO – komunalni odpadki

MKO – mešani komunalni odpadki

Opomba 1: Klasifikacija odpadkov se je z leti spreminjala. Podatki so prikazani glede na klasifikacije kot so veljale v letih zbiranja.

Opomba 2: Obdelava MKO pred odlaganjem na deponijo od leta 2012.

Opomba 3: za leto 2014 je za mesec november in december narejena projekcija predvidenih količin odpadkov.

2.4 Ukrepi za spodbujanje zniževanja količin odpadkov

Direktiva 2008/98/ES o odpadkih v 3. členu preprečevanje nastajanja definira kot ukrepe, sprejete preden snov, material ali proizvod postane odpadek, ki zmanjšajo:

- (a) količino odpadkov, vključno s ponovno uporabo proizvodov ali podaljšanjem življenjske dobe proizvodov;
- (b) škodljive vplive nastalih odpadkov na okolje in zdravje ljudi ali
- (c) vsebnost nevarnih snovi v materialih in proizvodih.

Obstoječi ukrepi ponovne uporabe:

- spodbujanje kompostiranja na domačem vrtu (glede na razpoložljive podatke doma kompostira približno 80 % gospodinjstev)
- pripravljanje centra za ponovno uporabo
- sodelovanje z organizacijo Humana za prevzem rabljenih oblačil, obutve in igrač, ki z dobičkom od prodaje teh oblačil financira humanitarne in socialne projekte
- sodelovanje s podjetjem Hafner Bogdan s.p., ki reciklira oblačila in iz njih pridobiva niti

Obstoječi ukrepi preprečevanja nastajanja odpadkov:

- Preko osveščanja spodbujanje uporabe izdelkov za večkratno uporabo

Obstoječi ekonomski instrumenti

- Uveden je sistem »plačaj kolikor odvržeš« (PAYT-Pay As You Throw) sistem. Vsi zabojniki so opremljeni s čipi. Količina odpadkov se obračuna glede na dejansko oddan volumen odpadkov. Najmanjši zabojnik je 120 l. Uporabnik odda zabojnik tolikokrat kot je njegova potreba a največ 2x mesečno. Za zbiranje se plača fiksni del glede na velikost zabojnika, za obdelavo in odlaganje pa glede na število odvozov, minimalno 1x na mesec.
- Poostren nadzor zbiranja vseh vrst odpadkov, posebej mešanih komunalnih in opozarjanje na pravilno ločevanje.

Obstoječi načini informiranja in osveščanja lokalnih prebivalcev, podjetij, ustanov in obiskovalcev (turizem) o načinu ravnanja z odpadki v občini:

- Prireditve ob tednu mobilnosti (predstavitev novega ekološkega smetarskega vozila, stojnica z informacijami o ločevanju odpadkov, igrice ločevanja odpadkov in zlaganje tetrapaka, da se prihrani prostor v zabojniku za mešano embalažo)
- Z obvestili na hrbtni strani položnic, vsaj 8x letno
- S posebnimi obvestili (dopisi), 2x letno
- Preko člankov v lokalnih novicah, 12x letno
- Preko radia
- Z dnevom odprtih vrat
- Obisk vrtcev in šol
- Preko spletnih strani in elektronske pošte
- Izobraževanje zaposlenih v podjetjih po dogovoru

3. VIZIJA, CILJI IN POGLAVITNE REŠITVE

Vizija Občine Gorje je postati občina, ki z viri ravna trajnostno in gospodarno: odpadki, kot viri ne končajo na odlagališču in hrana ne v smeteh. V občini nastajajo zelena delovna mesta. Vsi se zavedajo vrednosti virov in svoje vloge pri učinkoviti rabi virov.

Cilj Načrta oz. Strategije je dati jasno navodilo vsem prebivalcem, obiskovalcem in izvajalcem dejavnosti o ravnanju z odpadki na območju občine Gorje v prihodnosti:

1. Ohranjanje in varovanje naravnih virov (pokrajine in vode)
2. Izobraževanje in osveščanje k odgovornemu potrošništvu
3. Preprečevanje nastajanja odpadkov:
  - premislimo kaj res potrebujemo preden kupimo
  - kupimo izdelke, ki so kvalitetni, narejeni iz ekoloških in/ali recikliranih materialov, izogibamo se nakupu izdelkov za enkratno uporabo
  - če neke stvari ne potrebujemo več jo prodamo, posodimo ali podarimo
  - ko potrebujemo nek izdelek le za enkratno uporabo si ga izposodimo
  - spodbude kupcem, da prinesejo svojo embalažo in vrečke za večkratno uporabo
  - spodbujanje kupcev, da kupujejo izdelke brez embalaže ali vsaj take, ki so v ekološki embalaži
  - spodbujanje uporabe pralnih plen
4. Ponovna uporaba izdelkov:
  - v nove namene (npr. stare fotografije za umetnost, obleke za vrečke, itd.)
  - popravilo tako, da se ohranja vrednost in uporabnost izdelka.
  - obnavljanje, predelava sestavnih delov, razstavljanje na sestavne dele, ki jih ponovno uporabimo
  - spodbujanje izmenjav, trgovin z izdelki ponovne uporabe, garažne razprodaje, boljših trgov in zbiranja v dobrodelne namene.
5. Recikliranje
6. Kompostiranje na domačem vrtu. Prednost pred kompostiranjem hrane je uporaba še dobre hrane iz menz in hotelov za ljudi, ki so socialno ogroženi, nato za prehrano živali, šele nato se lahko hrano smatra kot biološko razgradljiv kuhinjski odpadki.
7. Čim večja snovna predelava vseh vrst odpadkov z namenom zmanjšanja količin odpadkov namenjenih za odstranjevanje.
8. Povečan prijazen nadzor zbiranja vseh vrst odpadkov pri povzročiteljih.
9. Čim bolj kakovostno ločeno zbiranje vseh vrst odpadkov z namenom, da so čiste in tako bolj uporabne za predelavo in obdelavo.
10. Sežiganje mešanih komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali blata čistilnih naprav je nesprijemljivo.

Poglavitne rešitve Načrta oz. Zaveze:

- izobraževanje in osveščanje prebivalcev in obiskovalcev o ravnanju z odpadki na območju občine Gorje,
- preprečevanje nastajanja odpadkov na izvoru,
- ponovna uporaba,
- zagotavljanje kar najboljših pogojev za ločeno zbiranje odpadkov na izvoru: natančnejše ločevanje (s povečanim nadzorom ločevanja) in posledično manj zbranega preostanka komunalnih odpadkov namenjenega obdelavi in končno odlaganju.

4. ODBOR ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA

Da se občina lahko pridruži skupnostim na poti do Zero Waste, mora biti izpolnjena zahteva, da se oblikuje Zero Waste odbor, v katerega so vključeni:

- predstavniki občine,
- komunalnega podjetja,
- nacionalne Zero Waste organizacije in
- nevladnih nepridobitnih organizacij.

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča tudi vključevanje predstavnikov prebivalcev in lokalnih podjetij.

Naloga odbora je, da sodeluje pri razvoju in implementaciji zaveze, oceni kritične korake, definira rešitve v primeru težav pri izvedbi ali rokih, podpira izvajanje zaveze ter poroča nacionalni Zero Waste organizaciji. Odbor se mora sestati najmanj enkrat letno.

V Sloveniji imajo nevladne nepridobitne organizacije (v nadaljevanju NVO) izdelan demokratičen način postopka imenovanja predstavnikov nevladnih organizacij tako na lokalnem kot na nacionalnem nivoju. Predstavniki NVO v Zero Waste odboru mora biti obvezno imenovan z uporabo tega postopka. Za izvedbo postopka občina zaprosi CNVOS, regionalno NVO stičišče nevladnih organizacij, ali eno od lokalnih NVO. Postopek imenovanja člana NVO mora biti zaključen v roku enega meseca po sprejetju načrta v občinskem svetu.

Ko so člani Zero Waste odbora določeni, občina seznam z imeni ter njihovimi kontaktnimi podatki pošlje nacionalni Zero Waste organizaciji. Seznam članov Zero Waste odbora je javno dostopen in objavljen na spletnih straneh občine in spletni strani nacionalne Zero Waste organizacije.

Predlagamo, da se odbor imenuje Zero Waste odbor oz. Odbor za spremljanje uresničevanja zaveze občin na poti do Zero Waste (v nadaljevanju Odbor).

Predlagamo, da se zaradi racionalizacije stroškov in ker imata obe občini istega izvajalca gospodarske javne službe ravnanja z odpadki, imenuje en Odbor za območje občine Gorje in občine Bled.

V Odbor predlagamo imenovanje naslednjih članov:

- Romana Starič, kot predstavnica Občine Bled,
- Metod Gaber, kot predstavnik Občine Gorje,
- Jožica Peljhan Korošec, kot predstavnica komunalnega podjetja Infrastruktura Bled d.o.o.,
- Erika Oblak, kot predstavnica nacionalne Zero Waste organizacije
- predstavnika nevladne organizacije se določi po zgoraj opisanem postopku.

Mandat Odbora traja do leta 2025 do katerega naj bi bili izpolnjeni cilji, zastavljeni v tem načrtu oz. zavezi. Cilji in zaveze so predstavljeni v prejšnji točki. Odbor se sestane najmanj 1x letno.

Članstvo v Odboru je častno, predstavnica nacionalne Zero Waste organizacije prejme nadomestilo za udeležbo na odboru 150,00 EUR (DDV ni vključen).

5. ZAVEZA OBČINE GORJE NA POTI DO ZERO WASTE

Občina Gorje se zavezuje, da bo:

- **do leta 2020** vzpostavila pogoje, ki bodo omogočili:

1. Izmed vseh zbranih komunalnih odpadkov izločiti 75% delež koristnih odpadkov in jih poslati naprej v snovno izrabo (recikliranje, kompostiranje, anaerobna obdelava).
2. Zmanjšanje količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 70 kilogramov na prebivalca na leto.
3. Zmanjšanje količine odloženih odpadkov na 50 kilogramov na prebivalca na leto.
4. Zmanjšanje količine vseh nastalih odpadkov na 200 kilogramov na prebivalca na leto.

- **do leta 2025** pa pogoje, ki bodo omogočili:

5. Izmed vseh zbranih komunalnih odpadkov izločiti 80 % delež koristnih odpadkov in jih poslati naprej v snovno izrabo (recikliranje, kompostiranje, anaerobna obdelava).
6. Zmanjšanje količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 65 kilogramov na prebivalca na leto.
7. Za vse zbrane vrste odpadkov bo poskusila najti rešitev za nadaljnjo predelavo, ponovno uporabo, snovno izrabo ali preoblikovanja materialov.
8. V največji možni meri okrepiti prioritete na področju ravnanja z odpadki (preprečevanje nastajanja, ponovna uporaba in recikliranje odpadkov je usmerjeno v zniževanje količin vseh nastalih komunalnih odpadkov ter zniževanje količin mešanih ostankov) ter odpadkov praviloma ne usmerjati v sežigalnice. Sežiganje mešanih komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali blat čistilnih naprav je nesprejemljivo.
9. Občina se zaveže, da bo ob prvi priložnosti izbrala tistega ponudnika storitev, ki bo zagotavljal alternativne načine predelave odpadkov.
10. Izvesti analizo mešanih ostankov odpadkov, ki pokaže, katere deleže je možno znižati s preprostejšimi ukrepi, katere pa zgolj s sodelovanjem proizvajalcev. Prva analiza bo opravljena v prvem letu po sprejemu Načrta oz. Zaveze. Nadaljnje analize bodo izvedene najmanj 1x na leto z namenom spremljanja napredka in prilagajanja ukrepov za doseg ciljev.
11. Organizirati izobraževanja, informiranja, osveščanja in sodelovanja s prebivalci, obiskovalci in podjetji, kjer nastajajo komunalni odpadki ter s podjetji, kjer nastajajo odpadki, ki ne sodijo v njeno neposredno pristojnost o pravilnem ravnanju z odpadki, kompostiranju na domačem vrtu, s poudarkom na preprečevanju nastajanja odpadkov in ponovni uporabi predmetov.
12. Vzpostavitev in zagotovitev delovanja eko točke, katere namen je izobraževati in osveščati ljudi o trajnostno naravnem vedenju. Eko točko se lahko vzpostavi tudi v sodelovanju s sosednjo občino. Eko točka je lahko stacionarna ali mobilna.
13. Vzpostavitev in zagotovitev delovanja medobčinskega centra ponovne uporabe (v nadaljevanju CPU), v katerem bo rabljene predmete mogoče popraviti, dodelati, predelati, preoblikovati in prodati. CPU se lahko vzpostavi tudi v sodelovanju s sosednjo občino.

14. Organizacija sistema samooskrbe lokalnega prebivalstva, prodaja lokalnih izdelkov in pridelkov ter živil v razsutem stanju (brez embalaže).
15. Zmanjšanje ogljičnega odtisa v lokalnem okolju (spodbujanje energetske učinkovitosti, zelene javne nabave itd.).
16. Pravilno upravljanje zemljišč (nadzor preobsežne gradnje, ki ima za posledico preveliko gostoto prebivalcev, obnova, sanacija in preprečevanje nastajanja degradiranih območij, načrtovanje zelenih stavb, načrtovanje in izgradnja energijsko in prehransko samozadostnih naselij ipd.).
17. Spodbujanje trajnostne mobilnosti (v avtu se pelje več ljudi, ne vsak s svojim, hoja, vožnja s kolesom, javni prevoz ipd.) in novih življenjskih slogov (samooskrba, kratke nakupovalne verige, trajnostna pravična trgovina ipd.).